

Estlandsturen 1998*Regiment Norge's*

Hensikten med ~~Reg. N's~~ årlige tur til Estland er å minnes og å hedre kamerater som falt i Estland i kampen mot bolsjevismen i den 2. verdenskrig. Også denne gang var reisen lagt opp av Lage. Turen i år ble arrangert slik at man også kunne delta i de estiske frontkameraters minnehøytideligheter. Esterne har to slike i juli måned, og det er etter hvert blitt knyttet mange vennskapsbånd mellom estere og nordmenn.

Fredag 10. juli reiste vi med SAS til Tallinn. Samme aften var det middag sammen med krigsveteraner fra andre europeiske land.

den evangeliske Lutherske

Lørdag formiddag deltok vi i minnegudstjenesten i ~~den~~ kirke. Det var over 1500 krigsveteraner med familie og venner tilstede. De fleste var selvsagt estere, men det var også deltakere fra flere andre nasjoner. Presten talte på estisk, så de færreste blant oss nordmenn forsto hva han sa. Men det var tydelig å se på våre estiske kamerater at han talte for deres sak etter krig og okkupasjon. Og det var gripende å høre den kraftige sang fra en fullsatt kirke.

Opprinnelig var det planlagt en oppmarsj om ettermiddagen. I den ville det ha deltatt omkring 2000 personer. Denne ble imidlertid avlyst for ikke å provosere ytterliggående elementer, som ikke har forstått hva kampen den gang gjaldt. Disse elementer har også lett for å ty til vold.

Den nærmere bakgrunn for avlysningen var følgende: I Riga, ^{Latvia} ~~Lettland~~, var det for noen måneder siden en oppmarsj med 2000-3000 krigsveteraner. Denne oppmarsj ble heldigvis gjennomført uten voldelige episoder. Men massemedia fant ut at her kunne de koke suppe på en spiker og blåste saken voldsomt opp. Dermed ble det et politisk jordskjelv i landet, fordi myndighetene hadde tillatt at minnehøytideligheten hadde fått en slik form og et slikt innhold.

Noe lignende med ovenstående ville man unngå i Tallinn. Derfor ble det holdt en høytidelig minnestund i byens rådhus. Også her deltok bortimot 2000 krigsveteraner med familie og venner. Det var taler av fremstående estere, det var opptreden av sang-og musikkgrupper - også fra ~~ett av~~ de andre baltiske land, og sluttelig fikk vi en "soldatporsjon" med mat med noget attåt. En meget hyggelig og minneverdig forestilling.

Søndag ble det en interessant rundtur i gamlebyen. Den russisk-ortodokse kirken der, Alexander Nevsky-katedralen, var som de fleste slike meget vakker. Det vil si, de kirker som er restaurert. Massevis av kirker ble som kjent mer eller mindre ødelagt under bolsjevismen, og få (om noen) nye ble bygget i de år den sovjetiske okkupasjon varte.

Etterpå var vi på den gamle festningen, og tilslutt besøkte vi et lite våpenmuseum utenfor byen.

Grunnen til at esterne kjempet sammen med tyskerne var at det ikke fantes andre muligheter for å

nedkjempe bolsjevismen. Veteranene var ingen krigsforbrytere. De var deltakere i kampen for Europas frihet.

I dagene i Tallinn hadde vi stadig med oss som guide vår gamle venn, Arved. Han hadde mye å fortelle om byen. Men han kom stadig inn på sitt fangenskap i Sibir og fremholdt ofte, at det var få familier i Estland som ikke hadde hatt ett eller flere familiemedlemmer i konsentrasjonsleirene der.

Den 14. juli gikk turen til Narva. Reiseruten var lagt forbi Sinimäe, der Regiment Norge har sin minnestein over falne kamerater. Ingebret la ned krans og mintes de falne i en dypfølt og gripende tale, der han kom inn på slitet, strabasene og alvoret under kampene.

Dagen etter ble det igjen holdt en minnestund på samme sted. Det gjaldt avdukingen av de danske frivilliges minnestein over sine falne. Nå står tre like minnesteiner side om side på denne åsryggen på Kinderheimhöhe i Sinimäe. Det er minner om de danske, de norske og de flamske frivillige som falt her. Avdukingen av den siste, den danske minnesteinen, var også meget høytidelig og gripende. Sognets prest talte og velsignet minnesmerket, kommunens borgermester talte. Kranser ble lagt ned og taler holdt av representanter for estiske, danske, tyske og norske krigsveteraner. På vegne av den norske gruppe holdt Håkon en god minnetale. Et musikk-korps på ca. 15. personer deltok, signalhornet lød, et geværslag avfyrt æressalutt. Det var en stor gruppe fremmøtte.

Torsdag var avsatt til et besøk på grensefestningen Hermannsfeste. Den ligger ved bredden av Narva-elven. På den andre siden ligger den russiske festningen Ivangorod. Hovedveien mellom Russland og Estland går i bro ved siden av festningene, med tollstasjon på begge sider. Dagens lunsj ble inntatt ved et veldekket bord på festningens restaurant, Rondell.

Fredag gikk turen til Tartu, en pen og velstelt by. Den er kanskje mest kjent for å ha ett av Europas aller eldste universiteter. Kort omvisning i byen, - forøvrig en rolig dag.

Siste lørdag på turen dro vi til Elva, som var en tidligere militær øvingsplass for sovjetiske skarpskyttere. Her var vi igjen med på et treff med flere hundre veteraner fra Estland og fra andre europeiske land. Det ble lagt ned blomster ved minnesteinen for de estiske falne. Prest var også tilstede her.

Det norske innlegget sto Lage for. Han mintes 54 år tilbake, da nordmenn og estere kjempet

sammen i slagene ved Narva og Blaubergen, og han berømmet den estiske soldats tapperhet og trofasthet. Han minnet om de mange estere som ble sendt til Sibir. Nå gledet han seg over at Estland var blitt fritt og overbragte hilsen fra de tilstedeværende norske Narva- og Blaubergenkjempere.

Søndag dro vi med bussen tilbake til Tallinn og videre med SAS til Fornebu. Enda en tur til Estland var slutt. Det ble atter en interessant tur, med alvor og høytidstunder, - og med godt vennskap og hyggelige aftener.

Turdeltakerne takker Lage for solid innsats i alt arbeidet med å få disse reisene istand.

Helge